

Φόροι-βαρίδια στην ανάπτυξη

Επταπλασιάστηκαν στην περιουσία – Μεγάλη επιβάρυνση στην παραγωγή

Οι μεγάλες φορολογικές επιβαρύνσεις που επιβλήθηκαν κατά τα χρόνια της κρίσης έπληξαν με ένταση ένα μικρό μέρος των φορολογουμένων. Έτσι, το 20% αυτών δηλώνει το 53% του συνολικού εισοδήματος φυσικών προσώπων και καλείται να πληρώσει το 80% των φορολογικών εσόδων. Σύμφωνα με έρευνα του IOBE για λογα-

ριασμό της διαΝΕΟσις, επτά στους δέκα ελεύθερους επαγγελματίες και εννέα στους δέκα αγρότες δηλώνουν εισόδημα χαμηλότερο των 9.000 ευρώ. Τα χρόνια της κρίσης, οι έκτακτοι άμεσοι φόροι σχεδόν διπλασιάστηκαν, τα έσοδα από φόρους στην ακίνητη περιουσία επταπλασιάστηκαν και οι φόροι στην παραγωγή έφτασαν το 16,1%

του ΑΕΠ από 12,7%. Προκειμένου να αρθούν οι ανισότητες, η διαΝΕΟσις προτείνει να θεσπιστεί ένας φορολογικός συντελεστής 20% για τα φυσικά πρόσωπα ή το πολύ δύο (20% και 25%). Επίσης, να μειωθεί στο 20% ο συντελεστής φορολογίας των επιχειρήσεων και να περιοριστούν οι ασφαλιστικές εισφορές. **Σελ. 23**

Η οικονομία σε παγίδα υπερφορολόγησης

Οι φόροι στην περιουσία επταπλασιάστηκαν, οι έκτακτες εισφορές διπλασιάστηκαν στην κρίση

Η εκτόξευση των φορολογικών επιβαρύνσεων στα χρόνια της κρίσης έπληξαν κατά κύριο λόγο ένα μικρό μέρος των φορολογουμένων και πλέον το 20% εμφανίζει το 53% του εισοδήματος που δηλώνεται από τα φυσικά πρόσωπα και αποδίδει το 80% του συνόλου των

φορολογικών εσόδων. Αυτά προκύπτουν από μελέτη του ΙΟΕΒ για λογαριασμό της διαΝΕΟσις, που αποδίδει τη σημερινή κατάσταση στη στενότητα της φορολογικής βάσης και στην εκτεταμένη φοροδιαφυγή. Είναι ενδεικτικό ότι το 71% των ελεύθερων επαγγελ-

ματιών και το 93% των αγροτών δηλώνουν εισοδήματα μικρότερα των 9.000 ευρώ ετησίως. Σύμφωνα με τη μελέτη, οι αλληπάλληλες αλλαγές στη φορολογία και η αύξηση των συντελεστών περιορίζουν τα κίνητρα για εργασία, επενδύσεις και επιχειρηματική δραστηριότητα

και ενθαρρύνονται η φοροδιαφυγή και η φοροαποφυγή. Χαρακτηριστικό της αύξησης των επιβαρύνσεων την περίοδο 2009-2016 είναι ότι οι έκτακτοι άμεσοι φόροι αυξήθηκαν κατά 94%, τα έσοδα από φόρους στην περιουσία επταπλασιάστηκαν και οι φόροι στην πα-

ραγωγή έφτασαν το 16,1% του ΑΕΠ το 2015, από 12,7%. Επίσης, σήμερα η Ελλάδα είναι τρίτη στη λίστα με τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. με τις υψηλότερες ασφαλιστικές εισφορές και μία από τις χώρες με τους υψηλότερους φορολογικούς συντελεστές. **Σελ. 23**

Αντιαναπτυξιακό, άδικο και στρεβλό το σύστημα φορολογίας

Το 20% των φορολογουμένων πληρώνει το 80% των φόρων εισοδήματος

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Ανισότητες, στρεβλώσεις και ευνοούμενους δημιουργεί το σύστημα φορολογίας στην Ελλάδα, όπως προκύπτει από την έκθεση του IOBE για λογαριασμό της διαΝΕΟσις.

Είναι ενδεικτικό ότι το 20% των φορολογουμένων δήλωσε το 53% του συνολικού εισοδήματος (το 2015) και κλήθηκε να πληρώσει το 80% των συνολικών φόρων εισοδήματος φυσικών προσώπων. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη στενότητα της φορολογικής βάσης και στην εκτεταμένη φοροδιαφυγή.

Ουσιαστικά παραβιάζεται η αρχή της οριζόντιας ισότητας – άτομα με την ίδια φοροδοτική ικανότητα δεν φαίνεται να χαίρουν της ίδιας φορολογικής αντιμετώπισης – είτε λόγω διαφορετικών συντελεστών και εξαιρέσεων που ακόμα υπάρχουν στο νομοθετικό πλαίσιο είτε λόγω εκτεταμένης φοροδιαφυγής. Συγκεκριμένα και όπως προκύπτει από την έρευνα, το 71% των ελεύθερων επαγγελματιών και το 93% των αγροτών δηλώνουν εισοδήματα μικρότερα των 9.000 ευρώ ετησίως, γεγονός που καταδεικνύει τις στρεβλώσεις του φορολογικού συστήματος. Σύμφωνα με την έκθεση, μέσα σε οκτώ χρόνια:

- Οι έκτακτοι άμεσοι φόροι αυξήθηκαν κατά 94%.
- Τα έσοδα από φόρους στην περιουσία επταπλασιάστηκαν.
- Οι φόροι στην παραγωγή έφτασαν στο 16,1% του ΑΕΠ το 2015, από 12,7%.
- Σήμερα η Ελλάδα είναι τρίτη στη λίστα με τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. με τις υψηλότερες ασφαλιστικές εισφορές, και μία από τις

χώρες με τους υψηλότερους φορολογικούς συντελεστές.

Ενθάρρυνση φοροδιαφυγής

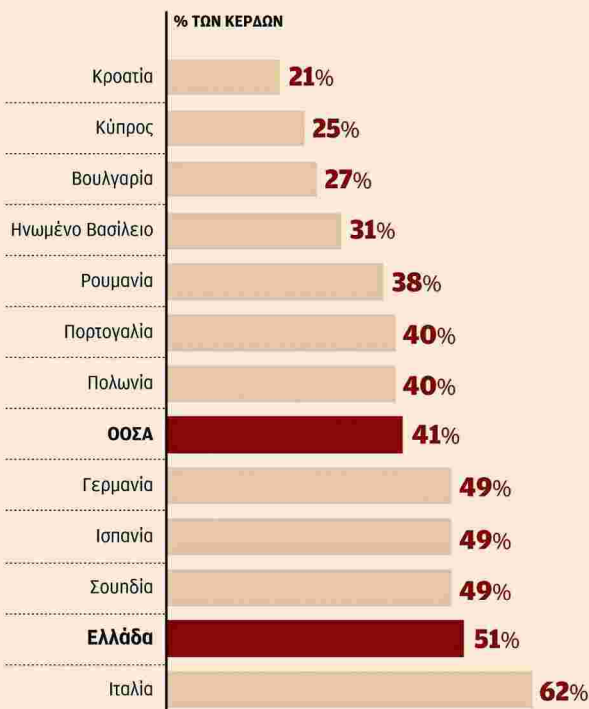
Όπως τονίζεται στην έκθεση, οι μεταβολές στο φορολογικό σύστημα την περίοδο 2009-2016 ήταν εκτενείς, καθώς πραγματοποιήθηκαν αυξήσεις φορολογικών συντελεστών και αναπροσαρμογή άλλων φορολογικών παραμέτρων. Στην άμεση φορολογία, οι συντελεστές του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων αναπροσαρμόστηκαν, η πλειονότητα των φοροαπαλλαγών εξαιλείφθηκε, ενώ εφαρμόστηκε πρόσθετη εισφορά αλληλεγγύης.

Το 71% των ελεύθερων επαγγελματιών και το 93% των αγροτών δηλώνουν εισοδήματα μικρότερα των 9.000 ευρώ ετησίως.

Οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές για φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις δημιουργούν έντονες στρεβλώσεις, σημειώνουν οι αναλυτές. Συγκεκριμένα, στρεβλώνονται τα κίνητρα για εργασία, επενδύσεις και επιχειρηματική δραστηριότητα και ενθαρρύνονται η φοροδιαφυγή και η φοροαποφυγή.

Το 2016 η καθαρή μέση επιβάρυνση από φόρους εισοδήματος και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα κυμάνθηκε από 19,4% μέχρι 32,4% και ήταν σημαντικά υψηλότερη σε σχέση με τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ (από

Συνολικός φορολογικός συντελεστής σε διάφορες χώρες

ΠΗΓΗ: IOBE

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

15,2% μέχρι 30,8%) στις περισσότερες κατηγορίες νοικοκυριών.

Ταυτόχρονα, ο ανώτερος συντελεστής στην Ελλάδα (48%) ήταν σημαντικά υψηλότερος σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης (42%) και της Ε.Ε. (39%). Στη φορολογία εισοδήματος των νομικών προσώπων, η Ελλάδα με 50,7% συνολικό φορολογικό συντελεστή (συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης) ξεπερνάει σημαντικά τον μέσο όρο των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ (40,9%), καθώς και χώρες με υψηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα και υψηλότερη φορολογία εταιρικών κερδών, όπως η Γερμανία.

Καταιγίδα φοροαλλαγών

Ενα από τα δομικά προβλήματα του φορολογικού συστήματος είναι οι συνεχείς αλλαγές στη φορολογία. Όπως έδειξε και η ειδική έρευνα της διαΝΕΟσις για την πολυνομία και την κακονομία στην Ελλάδα, μόνο το διάστημα 2001-2015 στη χώρα μας ψηφίστηκαν 36 αμιγώς φορολογικοί

νόμοι, δηλαδή πάνω από δύο φορολογικά νομοσχέδια τον χρόνο. Τα προβλήματα που δημιουργεί αυτή η καταιγίδα φοροαλλαγών δεν είναι μόνο η αβεβαιότητα για επιχειρηματίες και φορολογουμένους. Δημιουργεί και ένα δυσθεώρητο και εντελώς άχρηστο διοικητικό βάρος για τις επιχειρήσεις.

Τέλος, οι αναλυτές σημειώνουν ότι το φορολογικό μας σύστημα δεν λειτουργεί ως εργαλείο αντιμετώπισης των ανισοτήτων. Σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. το μέγεθος φόρων και κοινωνικών παροχών επηρεάζει τον κίνδυνο φτώχειας του πληθυσμού. Χώρες με πολύ υψηλή φορολογία (όπως η Δανία και η Σουηδία) έχουν αναγκαστικά και εκτεταμένο σύστημα κοινωνικών παροχών για να αντισταθμίσουν τον κίνδυνο φτώχειας των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Από όλες τις χώρες της Ε.Ε., αυτή που εμφανίζει τη χειρότερη επίδοση των μέτρων κοινωνικής προστασίας, σε όρους μείωσης του κινδύνου φτώχειας, είναι η Ελλάδα.

Λιγότεροι και χαμηλότεροι φορολογικοί συντελεστές

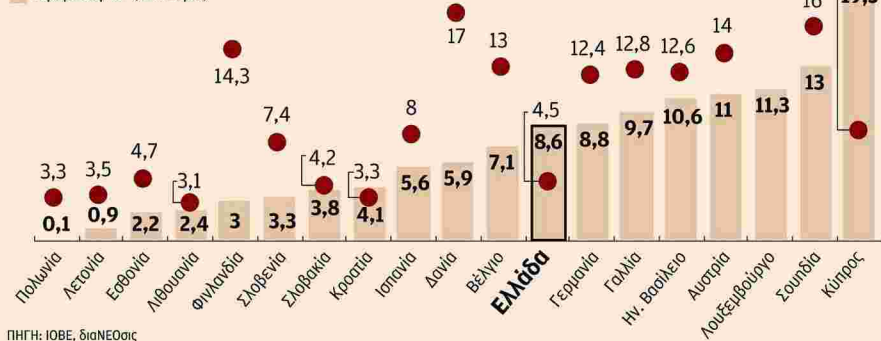
Σύμφωνα με τη μελέτη, η χρυσή τομή για να αρθούν οι ανισότητες μπορεί να επιτευχθεί με έναν φορολογικό συντελεστή στο 20% ή δύο φορολογικούς συντελεστές στο 20% και 25%, με χαμηλότερη έκπτωση φόρου και με ριζική αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας.

Πιο συγκεκριμένα, οι προτάσεις πολιτικής στις οποίες καταλήγει η μελέτη, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν:

- Τη μείωση του ύψους (σε 20%-25%) και του πλήθους (σε δύο το πολύ) των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων.
- Τη δραστική μείωση του συντελεστή φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων το πολύ σε 20%.
- Τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης με επανεξέταση επιχειρηματικών δαπανών που εκπίπτουν.
- Τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών.
- Τη μη επιβολή έκτακτων ή πρόσθετων φόρων στα δηλωθέντα εισοδήματα.
- Την περαιτέρω διάδοση της χρήσης του «πλαστικού χρήματος» και της ηλεκτρονικής τιμολόγησης.
- Την εντατικοποίηση των φορολογικών ελέγχων για τη μη επιβολή κυρώσεων και την ταχεία επίλυση φορολογικών διαφορών.
- Την αξιολόγηση και την απλούστευση της φορολογικής νομοθεσίας.
- Τη διοικητική αναδιοργάνωση των φορολογικών αρχών με την ενίσχυση του αριθμού των εργαζομένων στον φορολογικό έλεγχο.
- Τη δημιουργία ηλεκτρονικής φορολογικής διοίκησης.

Αφορολόγητο και όριο φτώχειας, 2016

● Οριο φτώχειας (χιλ. ευρώ) - 60% του διάμεσου εισοδήματος
■ Αφορολόγητο (χιλ. ευρώ)

ΠΗΓΗ: IOBE, διαΝΕΟσις

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μείωση ασφαλιστικών εισφορών και διεύρυνση φορολογικής βάσης προτείνει η μελέτη.

Οι μεταρρυθμίσεις στα φορολογικά συστήματα διεθνώς δείχνουν ότι ο καλύτερος τρόπος για τη άντληση εσόδων με τις χαμηλότερες δυνατότες στρεβλώσεις είναι:

- α) Η εφαρμογή χαμηλών συντελεστών σε μια ευρεία φορολογική βάση.
- β) Η ενίσχυση της εμπιστοσύνης που έχουν οι φορολογούμενοι για την ακεραιότητα των φορολογικού συστήματος, μέσω της επίτευξης δικαιοσύνης, απλότητας και διαφάνειας.

Η μεγαλύτερη αλληλεξάρτηση

των οικονομιών και η μεγάλη κινητικότητα των κεφαλαίων, απόρροιας της παγκοσμιοποίησης, αποτελούν επίσης παράγοντες που επηρεάζουν τη μεταρρυθμιστική διάθεση και την τάση για μείωση των φορολογικών συντελεστών, ιδίως στους φόρους στα εταιρικά κέρδη. Ετσι, έχει αναδυθεί ένας έντονος φορολογικός ανταγωνισμός μεταξύ των χωρών που προσπαθούν να καταστήσουν πιο ελκυστικό το φορολογικό τους σύστημα συγκριτικά με άλλες χώρες, προσφέροντας ευνοϊκά καθεστώτα για την προσέλκυση επενδύσεων, αλλά και κερδών μακριά από τις χώρες στις οποίες πραγματοποιούνται οι επενδύσεις. Στο πλαίσιο αυτό, στις χώρες του ΟΟΣΑ έχουν καταγραφεί τις τελευταίες δεκαετίες τάσεις όπως:

- α) Η μείωση του ανώτατου συντελεστή στον φόρο εισοδήματος

στα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα.

β) Η διεύρυνση της φορολογικής βάσης στις επιχειρήσεις, μέσω της λιγότερο ευνοϊκής αντιμετώπισης των αποσβέσεων και του περιορισμού των φορολογικών δαπανών.

γ) Η μείωση του ανώτατου συντελεστή φορολόγησης των μερισμάτων.

δ) Ο περιορισμός των αντικινήτρων για εργασία των φτωχότερων ή λιγότερο ικανών ατόμων, η οποία επιχειρείται με την εισαγωγή στοχευμένων απαλλαγών και εκπτώσεων φόρων (οι οποίες θεωρείται ότι τονώνουν την απασχόληση και ταυτόχρονα έχουν διανεμητικές επιδράσεις), καθώς και με τη μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, προκειμένου να ενισχυθούν η συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό και η εργασιακή τους προσπάθεια.

